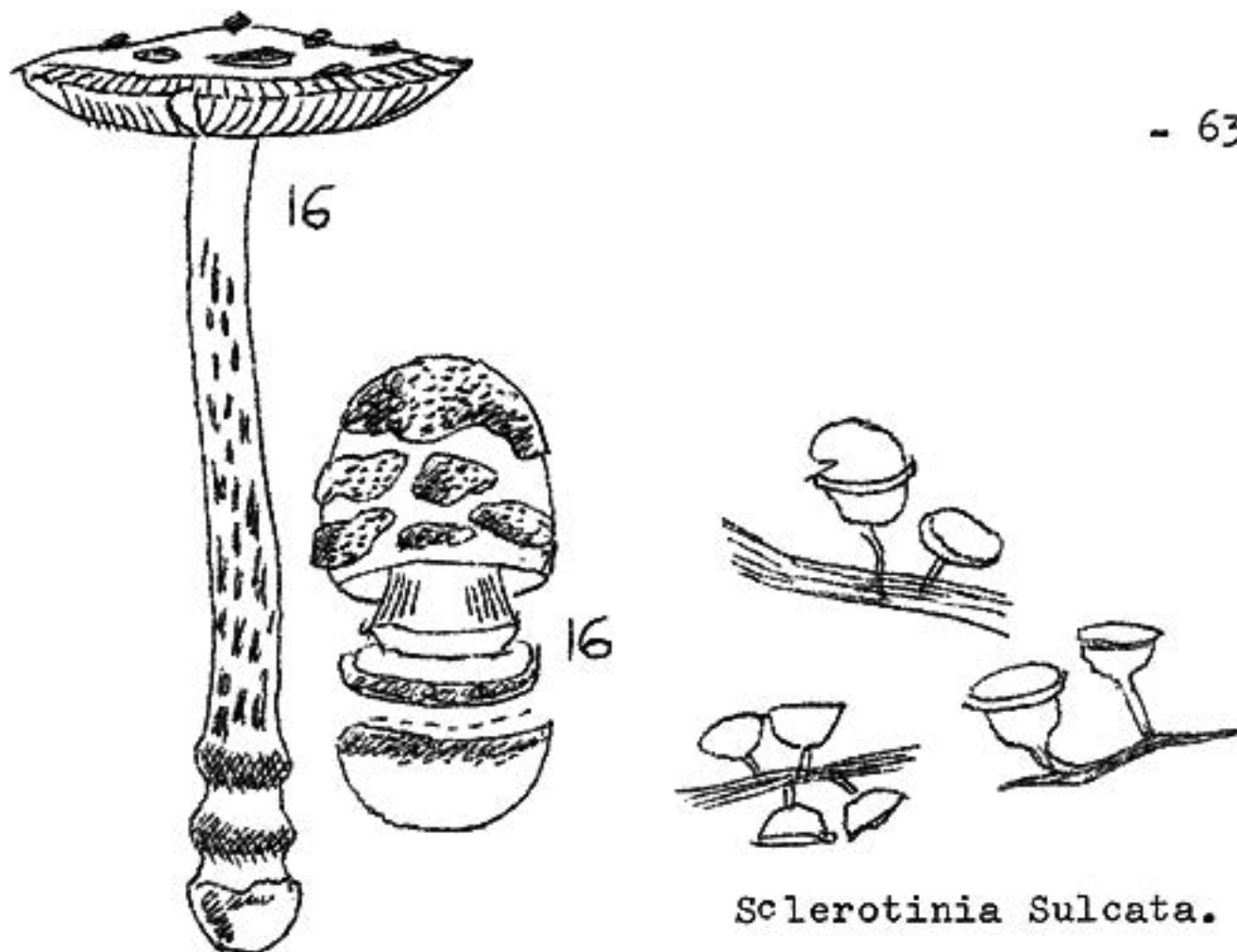

Sclerotinia Sulcata.

Fig.16: *Amanita inaurata*
($\frac{1}{2} \times$)

OVER CIBORIA ACERINA EN ENKELE ANDERE DISCO'S

Tijdens een speurtocht naar microfungi in het natuurreservaat het Goudbergven bij Strijbeek waar wij met het speciale doel heengingen om naar de apotheciën van een Sclerotinia te zoeken, die daar op wollegras (Eriophorum) voorkomt, werden enkele interessante Discomyceten verzameld. Het is een algemene ervaring, dat als men er op uittrekt om iets bepaalds te zoeken men doorgaans met geheel wat anders, dat niet minder interessant is, naar huis komt en zo verging het ook ons op die bewuste aprildag. De Sclerotinia op wollegras werd door ons niet meer ontdekt; vermoedelijk door achteruitgang van de Eriophorum vegetatie, maar onze tocht was allerminst tevergeefs. In het Goudbergven komen namelijk hier en daar gagelbosjes voor en dat bracht een onzer op een idee. Het is uit de mycologische literatuur bekend, dat op de gagel (Myrica gale) een Discomyceet leeft, die beschreven werd door de eminente Amerikaanse Sclerotinia-kenner Professor H.H.Whetzel en collega

Professor N.F. Buchwald uit Kopenhagen onder de naam van Ciboria acerina. Dit geslacht Ciboria omvat meerdere interessante levensvormen, zoals bijvoorbeeld Ciboria betulae (Wor.) White, die op de vruchtjes van de berk leeft en Ciboria amentacea (Balb. ex Fr.) Fuck. van elzenkatjes. Gezien Ciboria acerina vermeld werd van de gagel hebben we ijverig gezocht onder de struiken naar de katjes van het vorig jaar en slaagden erin na een gezamenlijke krachtinspanning een 5-tal mannelijke bloeiwijzen te vinden, die elk een klein, slechts enkele millimeters groot apothecium droeg. Daar deze katjes voor een deel vergaan zijn en zich onder mos en bladeren bevinden is dit een hele operatie, omdat men zeer voorzichtig te werk moet gaan, daar anders het uiterst fragiele apothecium teloor gaat. Na een microscopisch onderzoek bleek al spoedig, dat deze apotheciën inderdaad identiek waren met de in Mycologia beschreven C. acerina Whetzel & Buchwald.

Het is wellicht voor de lezer interessant te vermelden, dat het vrijkomen van de ascosporen van deze Disco samenvalt met de bloei van de gagelstruik en dat de bloemen door deze sporen worden geïnfecteerd. Na het afvallen van de bloeiwijze kan deze het volgend jaar weer een nieuwe generatie van de schimmel voortbrengen. Whetzel & Buchwald hebben deze schimmel zeer grondig bestudeerd en zij komen tot interessante resultaten. Hierbij bleek ook, dat deze Ciboria de katjes van andere boomsoorten kan parasiteren, zoals die van Acer rubrum en Acer saccharinum. De naam "acerina" wijst daar trouwens reeds op. Daarnaast werden ook geïnfecteerde bloeiwijzen van Salix discolor, een soort wilg en de bloemen van Ostrya virginiana gevonden. In het algemeen bleek, dat mannelijke katjes worden aangetast; maar bij uitzondering werd de schimmel ook aangetroffen op vrouwelijke exemplaren.

De infectie van deze bloemen heeft plaats via de meeldraden, waarna kelkweefsel, steeltje en knopschubben worden gekoloniseerd, en de bloeiwijze afvalt.

Een typisch kenmerk van deze Ciboria is de aanwezigheid van 4-sporige asci, ofschoon genoemde onderzoekers ook 8-sporige vonden.

De cultures echter uit deze sporen verkregen weken af van de cultures, die uit sporen werden gekweekt afkomstig uit de 4-sporige asci. Het Nederlandse materiaal uit het Goudbergven komt overeen met deze 4-sporige vorm. De beschrijving die hier wordt gegeven werd in beknopte vorm ontleend aan Whetzel & Buchwald (1936).

Apotheciën een of meer, op zwarte, gestromatiseerde mannelijke (zelden vrouwelijke) bloeiwijzen; 1-4 mm, gewoonlijk 2 tot 3 mm. Schijfje bruinachtig ("wood-brown, avellaneous or vinaceous buff"), bekervormig, later vlak. Steeltje 1-10 mm lang, glad, iets donkerder dan het bekertje. Asci 75 - 107 x 7,5-8,8 μ ; gemiddeld 92 x 7,7 μ ; altijd 4-sporig; ascosporen ellipsoid, iets afgeplat aan een kant, kleurloos, glad, 10-15 x 5 - 6 μ , gemiddeld 11,9 x 5,5 μ . Paraphysen aan de top iets verdikt. Microconidiën bolvormig, ongeveer 3 μ in diameter.

Elders in het Goudbergven hebben wij een begroeiing van Carex stricta doorzocht en vonden in de stengels van vorig jaar opvallende, zwarte lange, spitstoelopende sclerotiën, waaruit zich vleeskleurige, bekervormige, 5 tot 8 mm grote gesteelde apotheciën ontwikkelden. Vaak bevinden deze sclerotiën zich onder water, maar de steel van het apothecium groeit zo lang door totdat het bekertje zich aan het oppervlak vertoont. De ascosporen komen bij deze schimmel eveneens vrij tijdens de bloei van de waardplant; in dit geval enige Carex (zegge soorten).

Deze sporen infecteren de bloemen, waarna het mycelium in de stengel verder groeit en daar in de zomer een microconidiënstadium voortbrengt (z.g. spermatidochidiën). Deze Disco op Carex is identiek met Sclerotinia sulcata (Desm.) Whetzel, welke door Buchwald in een nieuw genus, Myriosclerotinia werd overgebracht. Een korte beschrijving van deze fungus werd reeds gegeven in Coolia jaargang 5, no 1, 1958 naar aanleiding van een vondst in de Binnenpolder onder Tienhoven. Een verwante schimmel is Sclerotinia Curreyana (Berk.) Karst. welke een soortgelijke levenscyclus heeft, maar in dit geval leeft op Jungus (biezen)soorten. Ook deze soort is in ons land reeds gevonden.

Tenslotte werd op rietstengels de fraaie Disco Trichobelonium retincolum (Rabh.) Rehm gevonden. Deze schimmel is

een regelmatige bewoner van genoemde gastheer. De apotheciën zijn olijfkleurig getint en voorzien van donkergekleurd schimmelweefsel, ook wel genaamd subiculum. Zonder enige twijfel is dit ven nog rijk aan vele andere interessante levensvormen, waarover wij nog eens bij een volgende gelegenheid hopen te berichten.

J. Gremmen en P.B. Jansen, met tekening van
M. Jansen - v.d. Plaats.

lit:

Whetzel, H.H. & N.F. Buchwald: North American species of
Sclerotinia and related
genera III Ciboria acerina.
Mycologia 28 (6):514-527, 1936

Whetzel, H.H. : The cypericolous and
juncicolous species of
Sclerotinia
Farlowia 2 (3) : 385-437, 1946

KARTERING VAN FUNGI

Een van de belangrijkste resultaten van het tweede Congres van Europese mycologen is wel, dat tijdens een zitting te Praag in 1960 werd besloten de kartering van fungi ter hand te nemen.

Een comité werd aangewezen bestaande uit de heren D.M. Henderson (Edinburgh), F. Kotlaba (Praag), H. Kreisel (Greifswald), M. Lange (secretaris, Kopenhagen) en H. Romagnesi (Parijs).

Het spreekt vanzelf, dat deze heren noch ieder voor zich, noch gezamenlijk in staat zijn om het verspreidingsgebied van de door hen gekozen soorten voor een zo groot oppervlak als Europa nauwkeurig in kaart te brengen. Daartoe hebben zij de hulp nodig (en ingeroepen) van een aantal rapporteurs (personen of instituten), die ieder voor hun eigen gebied de gegevens moeten verzamelen. Het Rijksherbarium is de rapporteur voor Nederland.

De werkwijze is nu als volgt. Er zijn om te beginnen 100 soorten fungi uitgekozen, waarvan over 5 jaar de gegevens binnen moeten zijn. Het werk wordt in 4 etappes ingedeeld, zodat in elke periode 25 soorten (soms 24, soms 26) moeten zijn afgewerkt. Gevraagd worden: vind-